

Мар'яна КУЗЮК

здобувачка освітньо-професійної програми
«Публічне управління та адміністрування», ЗУНУ
Науковий керівник – д. е. н., доцент, доцент кафедри
менеджменту, публічного управління та персоналу, ЗУНУ
Лідія КРУП'ЯК

ПОБУДОВА ЕФЕКТИВНОГО МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПНОСТІ ТА ЯКОСТІ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ ЖИТЕЛЯМ ДОСЛІДЖУВАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Важливим завданням формування ефективної системи соціального захисту населення є забезпечення жителів територіальних громад доступними та якісними соціальними послугами, які закріплені чинним законодавством у відповідності до державних гарантій та запитів жителів громад.

Процес забезпечення доступності та якості наданих соціальних послуг жителям досліджуваної територіальної громади передбачає: встановлення потреб у соціальних послугах для населення громади; інформування жителів про можливі соціальні послуги, їх сутність та порядок надання; визначення вразливих груп населення; надання якісних соціальних послуг особам на основі оцінювання їх потреб; формування мережі надавачів соціальних послуг; реєстрування отримувачів та надавачів соціальних послуг; проведення моніторингу наданих соціальних послуг, оцінювання їх якості.

Врахування потреб жителів територіальної громади у соціальних послугах, специфіки їх майнового та трудового потенціалів, можливостей реалізації політики соціального захисту закладає основи надання таких базових соціальних послуг: догляд вдома, денний догляд; підтримане проживання; соціальна адаптація; соціальна інтеграція та реінтеграція; надання притулку; екстрене (кризове) втручання; консультування; соціальний супровід; представництво інтересів; посередництво (медіація); соціальна профілактика; натуральна допомога; фізичний супровід осіб з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату

та пересуваються на кріслах колісних, порушення зору; переклад жестовою мовою; догляд та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних; супровід під час інклюзивного навчання; інформування [3].

В контексті виявлення потреби жителів територіальної громади у соціальних послугах доцільним є врахування наступних аспектів: визначення категорій жителів громади, які потребують соціальних послуг; встановлення нагальних соціальних проблем населення територіальної громади; оцінювання процесу надання соціальних послуг; визначення видів та обсягів соціальних послуг; аналіз можливостей наданих послуг задовольняти потреби населення громади; розробка пропозицій щодо вдосконалення процесу надання соціальних послуг; обґрунтування фінансових можливостей надання соціальних послуг.

З метою обґрунтування потреби жителів громади у соціальних послугах на основі детальної інформації, визначення спроможності громади задовольняти згадані потреби та тенденцій розвитку соціального середовища доцільним є розроблення соціального паспорту територіальної громади. Соціальний паспорт має виконувати роль гнучкого управлінського інструменту, зорієнтованого на оцінку потенціалу громади, визначення її спроможності формувати сприятливі умови життєдіяльності населення і пропонувати нові підходи до розширення асортименту та покращення якості соціальних послуг, формування інформаційно-аналітичного підґрунтя реалізації соціальних стратегій і програм [2].

Суттєвою проблемою соціального захисту жителів територіальної громади є низький рівень інформованості населення про можливості та способи отримання соціальних послуг, що призводить до зростання кількості соціально незахищеного населення. При цьому, в зоні найвищого ризику знаходяться люди похилого віку, що не можуть отримувати інформацію з різноманітних соціальних мереж. Вважаємо, що для такої категорії населення доцільно розміщувати інформацію про можливості

отримання соціальних послуг на радіо, телебаченні та банерах. Важливо також забезпечити тісну співпрацю з громадськими організаціями, які б інформували про потенційні можливості отримання соціальних послуг. Така співпраця може передбачати реалізацію партнерських проєктів й програм, отримання грантів та фінансової допомоги, розробку спільних інформаційних матеріалів, залучення до процесу прийняття рішень громадських організацій.

На наш думку, дуже важливими в умовах війни є інноваційні соціальні послуги для жителів територіальної громади, оскільки вони гарантують безпечність, точність, надійність. Впровадження інноваційних послуг та створення реабілітаційних центрів сприятиме розвитку та відновленню людського потенціалу держави. Запровадженням інноваційних соціальних послуг дозволить соціальним працівникам мати віддалені робочі місця, а також підвищить якість наданих соціальних послуг, які будуть направлені на потреби жителів.

З метою проведення моніторингу, координації та контролю управління системою соціального захисту у досліджуваній територіальній громаді доцільно створити загальний реєстр отримувачів та надавачів соціальних послуг. Відтак, необхідно забезпечити функціонування централізованої бази даних для надавачів та отримувачів соціальних послуг, зареєстрованих у цій системі. Такий реєстр дозволить забезпечити обмін інформацією між установами та організаціями, які надають соціальні послуги.

Якісне надання та доступність соціальних послуг жителям територіальної громади має забезпечуватись через орієнтацію суб'єктів надання соціальних послуг на забезпечення таких прав споживачів соціальних послуг як: отримання соціальних послуг відповідно до умов та порядку їх надання, визначених законодавством про соціальні послуги та договором про надання соціальних послуг; повагу до честі і гідності, уважне та гуманне ставлення з боку суб'єктів системи надання соціальних послуг; отримання від суб'єктів системи надання соціальних послуг повної та вичерпної інформації про свої права, обов'язки, порядок і умови

надання соціальних послуг у формі, доступній для сприйняття особами з будь-яким видом порушення здоров'я; індивідуальний підхід, що враховує потреби кожної особи/сім'ї; вільний вибір надавачів соціальних послуг; участь в оцінюванні його потреб у соціальних послугах; одночасне одержання кількох соціальних послуг [1]. Відтак, важливим є зосередження уваги на кадровому забезпеченні соціального захисту, залученні висококваліфікованих працівників у відповідності до встановлених вимог, які б були спроможні надавати якісні соціальні послуги з дотриманням державних стандартів, забезпеченням прав та врахуванням інтересів отримувачів соціальних послуг

Таким чином, для підвищення якості надання соціальних послуг жителям досліджуваної територіальної громади доцільним є інтегрування системи соціального захисту населення громади. При цьому, установи соціального захисту доцільно зорієнтувати на використання прогресивних технологій соціальної роботи, направлених на своєчасне виявлення соціальних проблем, швидке реагування на проблеми, комплексне їх розв'язання. Відтак, надання якісних та доступних соціальних послуг призведе до покращення умов життя населення територіальної громади.

Список використаних джерел

1. Бриль М., Врублевський О., Данчева О., Сеїтосманов А., Чубаров Е. Успішна територіальна громада: будуємо разом. Харків: Фактор, 2018. 128 с.
2. Соціальна інфраструктура на шляхах реформування місцевого самоврядування: кол. моногр. / В.М. Новіков, Н.М. Деєва, А. Г. Гвелесіані [та ін.]; за наук. ред. д.е.н., проф. В.М. Новікова; д.е.н. (хабілітованого), проф. Здіслава Сіройча. Київ-Варшава, 2018. 431 с.
3. Шубна О. В., Денисова Ю. В., Санчич О.В., Марильова А. В. Новітні методи удосконалення системи надання соціальних послуг в Україні. *Економічний вісник Донбасу*. 2020. № 3(61). С.213-221.